

Pla d'Educació Financera 2022-2025

Contingut

03

Presentació

07

Una Mica d'història

10

El Pla d'Educació
Financera d'un
Cop d'ull

13

Principis inspiradors
del Pla d'Educació
Financera

15

Principals propòsits del
Pla d'Educació Finance-
ra per al període 2022-
2025

17

Balanç del període
2018-2021

37

Objectius i accions
previstos per al
període 2022-2025

64

Conclusions

67

Annexos

Presentació

Presentació

La promoció de l'educació financera es va obrint camí en els últims anys al nostre país. L'acció continuada de tres plans d'educació financera (PEF) consecutius des del 2008 ha creat un rellevant teixit de col·laboradors que han portat multitud d'accions divulgatives a un volum significatiu de ciutadans en aquest període.

El llançament d'un nou pla quadriennal sempre és una ocasió propícia per replantejar els objectius de futur. En aquesta ocasió això succeeix d'una manera molt destacada. Els esdeveniments viscuts en els últims mesos derivats de la pandèmia de COVID-19 han impactat fortament en les nostres vides i estan configurant una realitat més complexa i inestable. Aquest nou escenari es caracteritza per més incertesa que impacta en l'entorn econòmic, en els mercats financers i en els individus. Adaptar-se al nou context sobrevingut requerirà l'adquisició i consolidació de determinades

competències i capacitats, i també l'adopció de certes actituds relacionades amb l'estalvi, l'endeutament i la gestió a llarg termini de les finances personals.

En els propers anys ens enfrontarem a diversos reptes addicionals a l'increment de la capacitat financera dels ciutadans. Aquests reptes ja estan despuntant i afectaran el conjunt de la societat. D'una banda, s'està accelerant la digitalització en l'àmbit financer, la qual cosa es tradueix en nous models de negoci innovadors que són disruptius per al desenvolupament de les relacions financeres entre els individus i les

empreses i, en particular, en la contractació de productes financers.

Això proporciona un indubtable benestar als consumidors, ateses la més gran varietat de serveis oferts, l'adaptació a noves necessitats i la reducció de costos. No obstant això, no es poden obviar els riscos. Durant la pandèmia ha augmentat l'ús de canals digitals per ciutadans no sempre dotats de la capacitat digital i financera suficient. Així, l'increment de l'estalvi ha propiciat la participació de minoristes en els mercats financers utilitzant els nous models de negoci, per als quals aquests clients no sempre estan adequadament capacitats. Alhora, hi ha segments de la població que estan menys familiaritzats amb els avenços tecnològics i, per tant, en risc d'exclusió financera en un mercat cada dia més digitalitzat. La problemàtica s'accentua amb la reducció d'oficines físiques, especialment en entorns rurals.

Aquests riscos s'hauran de mitigar dotant la població de les capacitats i coneixements precisos per relacionar-se amb els nous entorns digitals i entendre els productes i instruments que se'ls ofereixen.

La capacitat per a la planificació financera es mostra com un factor rellevant per a adaptar-se a l'entorn canviant i desfavorable.

A més, la crisi derivada de la pandèmia ha posat a prova la resistència davant l'adversitat d'agents i famílies, la qual cosa s'ha anomenat resiliència.

També, s'hauria d'accelerar la transició ecològica cap a una economia baixa en carboni, en què el sector financer tindrà un paper clau amb l'impuls de les finances sostenibles. El finançament i la inversió sostenibles i altres conceptes seran protagonistes en la nova etapa; i, tant empreses com entitats financeres i inversors, seran els vectors principals del nou ecosistema financer. Donar-ne a conèixer el funcionament i els avantatges, i també l'impacte en el medi ambient, la societat i l'economia constituirà una necessitat en el cicle que ara iniciem; i, per a això, les iniciatives d'educació financera hauran d'incloure eines perquè els ciutadans interioritzin aquesta realitat en la presa de decisions financeres.

Per tant, davant els reptes presents i futurs, l'educació financera ha adquirit avui més que mai un paper protagonista com a element fonamental de desenvolupament i estabilitat del sector financer. També és un instrument bàsic de protecció del consumidor financer i constitueix una matèria que s'ha de continuar impulsant des dels organismes públics i privats, amb la col·laboració del conjunt d'agents i institucions financeres.

Conscients d'aquesta necessitat, el Banc d'Espanya i la CNMV es van comprometre fa tretze anys a desenvolupar el primer projecte d'educació financera amb vocació generalista al nostre país. Més tard, s'hi van sumar altres organismes de l'Administració central, entre els quals la Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions.

Avui renovem el compromís amb l'educació financera dels nostres ciutadans. Ho fem, fins i tot, amb més força i tenacitat, gràcies a la incorporació plena del Ministeri d'Assumptes Econòmics i Transformació Digital com a promotor del projecte, i convençuts que la suma d'esforços multiplica els resultats. En aquests anys hem establert les bases que ens permetran intensificar les actuacions i arribar a un públic més ampli; tot això, amb la finalitat última d'incrementar els nivells de cultura financera de la població i millorar-ne els hàbits i comportaments financers.

Emprenem una tasca difícil amb resultats que només es podran valorar observant la manera d'actuar dels consumidors financers actuals i futurs. Però, malgrat la dificultat, amb el nou pla volem mostrar la voluntat més sincera de continuar en aquest camí i continuar desenvolupant l'estratègia nacional d'educació financera que vam iniciar fa anys, una estratègia que resultarà reeixida quan realment aconseguim canviar hàbits en els ciutadans, de manera que siguin capaços de prendre decisions financeres raonades i adaptades a les seves circumstàncies.

Nadia Calviño

Vicepresidenta
primera del Govern
d'Espanya i ministra
d'Assumptes Econòmics i
Transformació Digital

**Rodrigo
Buenaventura**

President de la CNMV

**Pablo
Hdez. de Cos**

Governador del Banc
d'Espanya

Una mica d'història

Una mica d'història

Hi ha consens generalitzat sobre la necessitat de millorar el nivell de cultura financera dels consumidors, amb independència del país on visquin i de quines en siguin les circumstàncies. Per poder desenvolupar un projecte de vida de manera raonable, tots hem de tenir sempre presents les nostres finances, gestionar els nostres recursos i relacionar-nos amb altres agents.

En les economies modernes això ens exigeix participar en els mercats financers i disposar de mitjans de pagament, estalviar, invertir, endeutar-nos i assegurar-nos. Per tant, és necessari per a tot ciutadà tenir la capacitat adequada per millorar la relació amb els intermediaris financers.

Conscients d'aquesta necessitat, l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE), el Fons Monetari Internacional, l'Organització Internacional de Comissions de Valors (IOSCO), la Comissió Europea i, més recentment, les tres autoritats

europèes supervidores de banca, valors i assegurances, entre altres institucions, des de fa anys, recomanen als seus membres que impulsin programes de formació financera dirigits a tota la població o a segments específics d'aquesta.

En aquest context, la majoria de les autoritats han respost desenvolupant estratègies nacionals d'educació financera dissenyades a l'empared dels principis i les recomanacions de l'OCDE.

Espanya va començar a fer camí en aquest àmbit l'any 2008, mitjançant l'assumpció per part del Banc d'Espanya i la CNMV de la responsabilitat d'impulsar una estratègia nacional d'educació financera. Les directrius del projecte es van reflectir en l'anomenat «Pla d'Educació Financera 2008-2012», que recollia el compromís de fer i impulsar actuacions amb l'objectiu de contribuir a què els ciutadans adoptin decisions financeres ajustades a les seves característiques personals i familiars i a les seves necessitats i expectatives, i assumeixin una millor gestió dels riscos. En última instància, totes aquestes actuacions porten a assolir més confiança en el sistema financer i contribueixen a estabilitzar-lo.

El juny del 2013, la CNMV i el Banc d'Espanya van renovar el compromís assumit el 2008, en els termes recollits en el «Pla d'Educació Financera 2013-2017», tot donant continuïtat a les accions iniciades el 2008.

Posteriorment, l'octubre del 2017, ambdues institucions —amb la signatura d'un nou conveni de col·laboració— van ratificar la voluntat de continuar desenvolupant l'estratègia nacional d'educació financera fins a l'any 2021.

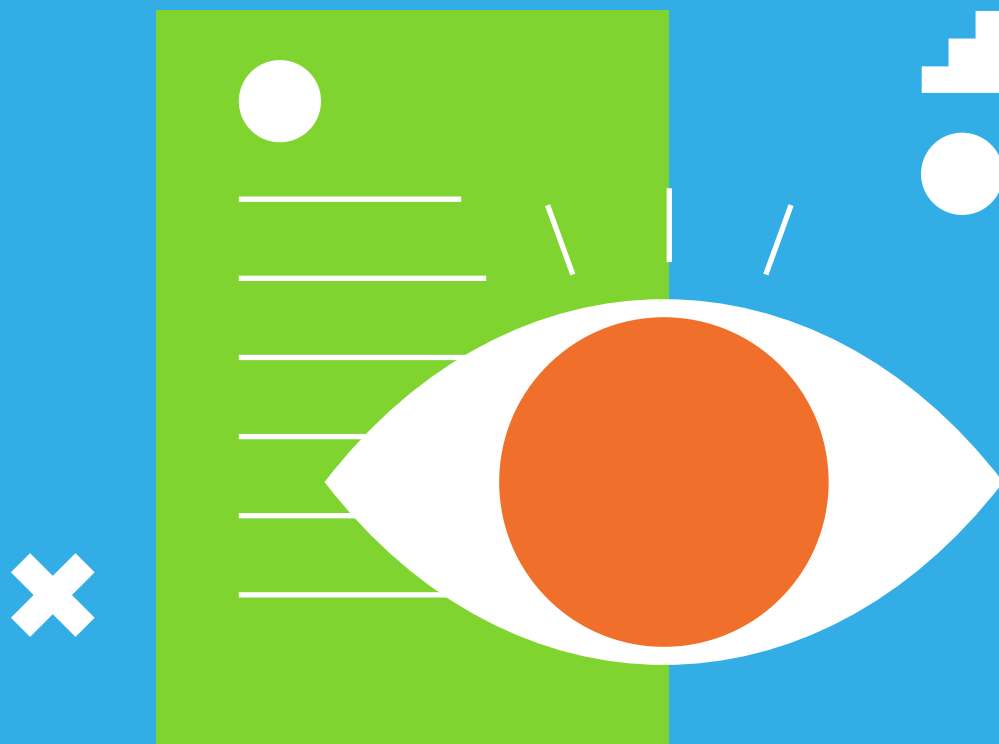
Ara, la CNMV, el Banc d'Espanya i el Ministeri d'Assumptes Econòmics i Transformació Digital han signat un

conveni de col·laboració en què mostren el compromís de continuar desenvolupant el Pla d'Educació Financera en el període 2022-2025, del qual el present document en recull els aspectes essencials.

La incorporació del Ministeri d'Assumptes Econòmics i Transformació Digital com a promotor del Pla d'Educació Financera representa una novetat de gran rellevància. Confirma el treball fet en anys passats durant els tres convenis anteriors entre el Banc d'Espanya i la CNMV, i projecta cap al futur l'aposta per l'estratègia nacional d'educació financera amb la implicació activa d'un promotor tan destacat.

El pla d'Educació Financera d'un cop d'ull

El pla d'Educació Financera d'un cop d'ull

Neix

el 2008 impulsat per la CNMV i el Banc d'Espanya a l'emparedels principis d'alt nivell de l'OCDE.

Vol

la millora de la cultura financera dels espanyols.

S'adreça

a tots els segments de població.

Coordina

una àmplia xarxa d'institucions col·laboradores altament compromeses amb el desenvolupament de l'educació financera.

Té

marca pròpia.

Disposa

del portal de referència en educació financera www.finanzasparatodos.es

Facilita

informació útil, neutral i lliure sobre qualsevol interès comercial.

Organitza

jornades de formació, tallers, conferències i seminaris arreu d'Espanya.

Promou

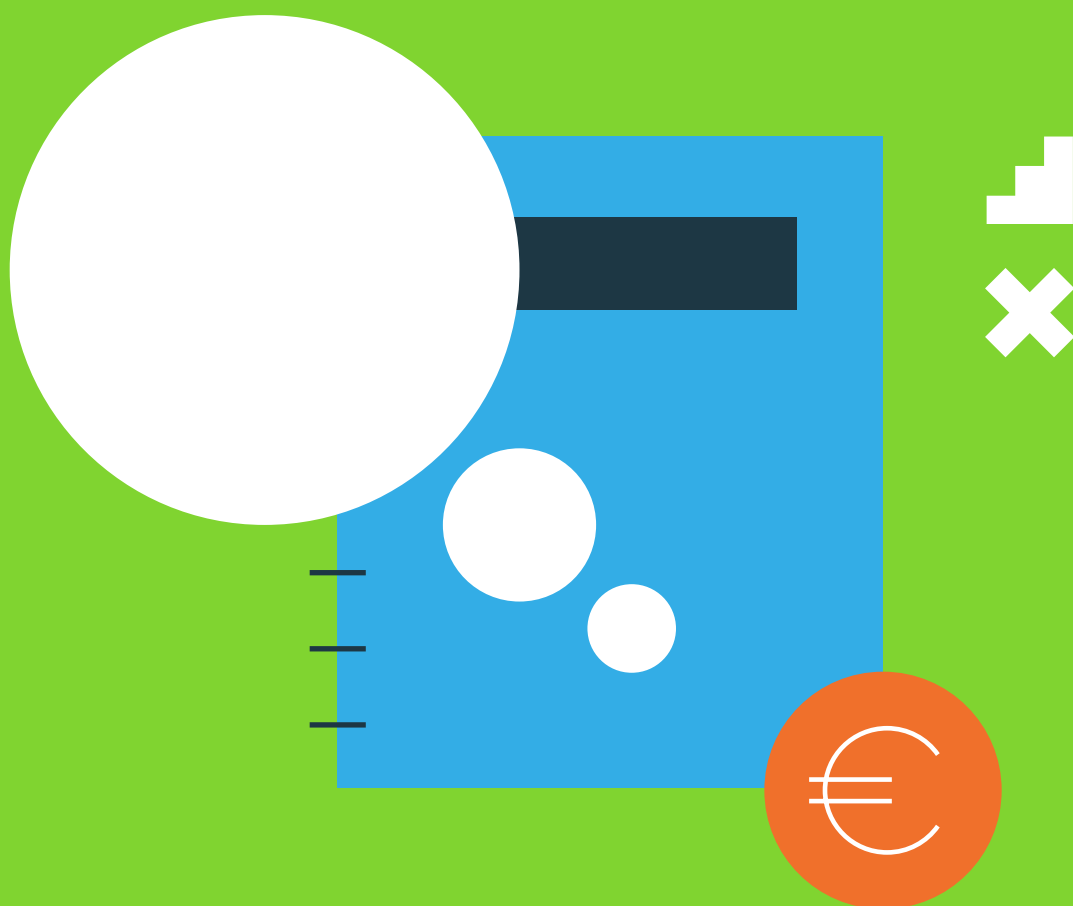
un programa d'educació financera i un concurs de coneixements financers (cap a 600 centres d'ensenyament cada curs).

Impulsa

el Dia de l'Educació Financera amb la finalitat de destacar la importància de l'educació financera en la vida de les persones.

Principis inspiradors del pla d'Educació Financera

Principis inspiradors del pla d'Educació Financera

Generalitat

No exclou cap segment de la població i cobreix tots els productes i serveis financers.

Cooperació

Reflecteix el compromís dels promotors per desenvolupar una col·laboració intensa entre ells i fomentar la participació d'altres agents i institucions, en un model de col·laboració publicoprivada.

Continuïtat

Té vocació de permanència.

Diversitat

Ha d'arribar a cada segment de població tenint en compte les característiques, necessitats i canals d'accés adequats en cada cas.

Mesurament i Avaluació

Ha d'avaluar el treball fet per conèixer-ne l'eficàcia i identificar àrees de millora.

Coneixement i Accessibilitat

Ha de procurar donar accés a tots els ciutadans a la informació i a les eines necessàries que els permetin reforçar les capacitats.

Coordinació

Ha de ser eficaç i eficient, i evitar que se superposin esforços.

Responsabilitat

És possible gràcies a les autoritats i organismes públics i privats que comparteixen el compromís de portar-lo a terme i assolir-ne els objectius.

Principals propòsits del pla d'Educació Financera per al període 2022-2025

Principals propòsits del pla d'Educació Financera per al període 2022-2025

Notorietat de l'educació financera

Intensificació del foment de l'educació financera com a competència clau del segle XXI i instrument essencial per al desenvolupament de la llibertat de l'individu i per al funcionament adequat del sistema financer.

Col·laboració institucional

Intensificació de la participació d'institucions públiques i privades en el foment de l'educació financera, especialment les vinculades als sectors més vulnerables.

Promoció de l'educació financera com a eina per afrontar els nous reptes

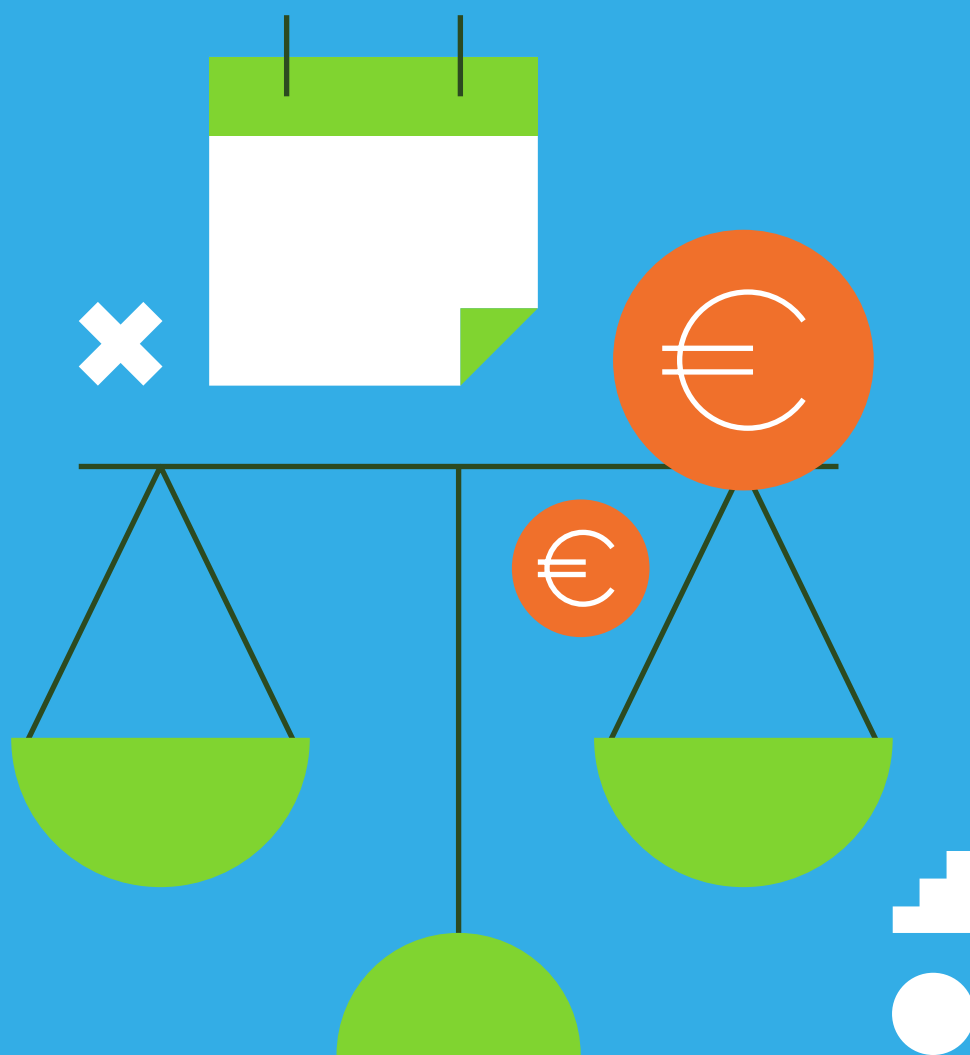
Difusió de l'educació financera com a instrument essencial per afrontar els nous reptes plantejats en l'època post-Covid-19 i la necessitat de reforçar la resiliència financera, els reptes relatius a la digitalització dels serveis financers i el protagonisme de les finances sostenibles en la transició ecològica.

Orientació al ciutadà

Més coneixement del públic i de les seves necessitats d'educació financera, i consegüent adaptació dels missatges i els canals de comunicació del Pla d'Educació Financera. Ampliació de l'abast del Pla d'Educació Financera a tots els àmbits educatius i, de manera molt especial, als col·lectius més vulnerables.

Balanç del període 2018-2021

Balanç del període 2018-2021

La màxima estructura de gestió del conveni entre la CNMV i el Banc d'Espanya durant el període 2018-2021 ha estat la Comissió de Seguiment del Pla d'Educació Financera, que ha tingut com a funció principal la presa de decisions que incorporen una dotació econòmica, i que està formada per tres representants de cada organisme promotor.

Per al període 2018-2021, el desenvolupament de les activitats fetes en el marc del Pla d'Educació Financera ha estat encomanat a un grup de treball del qual formen part representants de la CNMV i el Banc d'Espanya, i també experts de la Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions, com a col·laboradora del Pla, i de la Secretaria General del Tresor i Política Financera.

En l'àmbit del Pla, aquest grup de treball s'ha reunit periòdicament amb la finalitat d'abordar-ne el desenvolupament mitjançant l'establiment d'objectius i la pràctica de les accions necessàries per dur-los a terme, que el grup de treball ha encomanat a membres concrets del grup mateix o a subgrups creats ad hoc per a la duta a terme d'un projecte en particular.

Així mateix, el grup de treball s'encarrega de coordinar la col·laboració entre els diferents agents que participen en el Pla i d'estudiar i promoure la incorporació de nous col·laboradors que puguin resultar d'interès, pel sector en què estan enquadrats o pel públic al qual s'adrecen.

En el període comprès entre el 2018 i el 2021 s'han portat a terme nombroses accions i projectes, entre els que cal destacar els següents:

1

Reforç del paper dels col·laboradors tot buscant promocionar l'educació financera entre col·lectius socials específics.

2

Promoció de l'educació financera adreçada als escolars.

3

Impuls de la marca Finanzas Para Todos i estratègia de comunicació.

4

Consolidació del Dia de l'Educació Financera.

5

Coneixement del públic i de les seves necessitats d'educació financera.

Reforç del paper dels col·laboradors tot buscant promocionar l'educació financera entre col·lectius socials específics

La incorporació al Pla d'Educació Financera d'entitats o organismes, públics i privats, que, des de diferents sectors d'interès, estan compromesos amb la promoció de l'educació financera, promouen la cultura financera entre determinats col·lectius i tenen la capacitat de disposar de materials de divulgació i educació financera de qualitat, contribueix a millorar la difusió i la infraestructura de l'educació financera a nivell nacional.

Per aquesta raó, és una constant del Pla d'Educació Financera la progressiva ampliació d'una xarxa de col·laboradors amb la finalitat d'arribar a més públic objectiu i, per tant, aconseguir més impacte de les iniciatives, intercanviar experiències i compartir recursos.

Conscients d'aquesta necessitat, en el període 2018-2021 s'han cercat i incorporat nous col·laboradors, fins arribar als 46 el 2021. El creixement de la xarxa de

col·laboradors s'ha vist facilitat per la substitució del sistema de signatura de convenis de col·laboració anterior per un mecanisme més senzill i ràpid, anomenat «Protocol General d'Actuació», adaptat als canvis normatius dictats per la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic.

En el període 2018-2021, els col·laboradors que s'han incorporat al Pla d'Educació Financera són els següents:

Asociación Española de Empresas de Asesoramiento Financiero (ASEAFI)

Asociación de Usuarios Financieros (ASUFIN)

Asociación Internacional de Entidades de Crédito Prendario y Social (PIGNUS)

Confederación de Asociaciones de Usuarios y Consumidores Europeos (CAUCE)

Cámara de Comercio de España

Consejo General de Economistas

Cruz Roja Española

Fundación Contea

Fundación para la Innovación Financiera y la Economía Digital (FIFED)

FUNCAS

Fundación ICO

Fundación CEU

Fundación Mutualidad de la Abogacía

Fundación Área XXI

Instituto de Crédito y Finanzas de la Región de Murcia (ICREF)

Instituto de Estudios Bursátiles (IEB

Fundación Isadora Duncan

Fundación Nantiklum

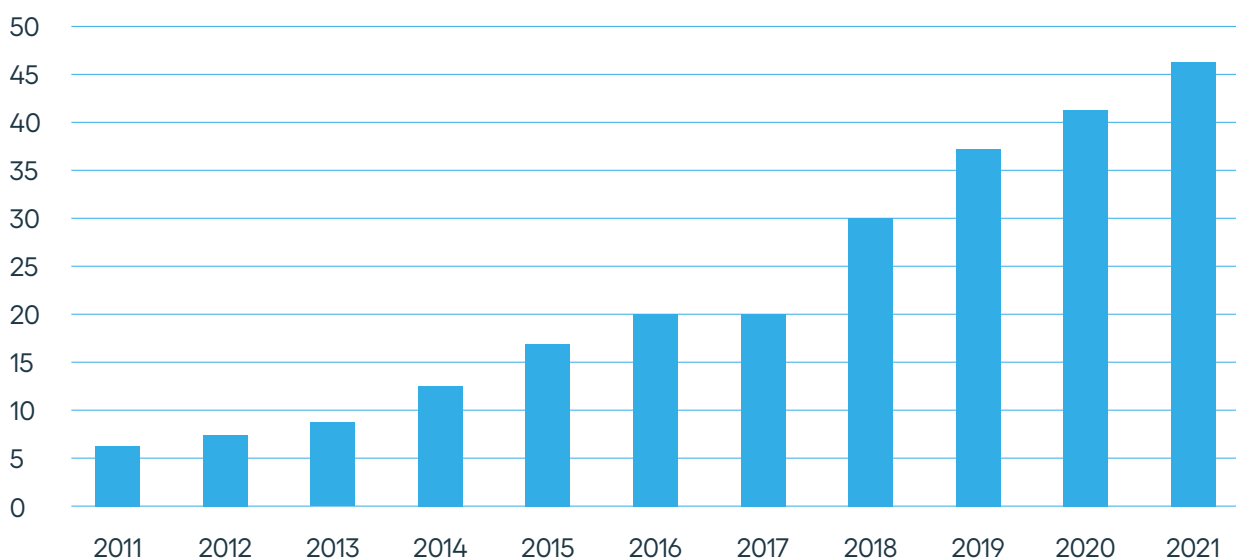
Ministerio de Consumo

OCOPEN, organización de consultores de pensiones

Universidad Complutense

Universidad de Zaragoza

Evolució del nombre de col·laboradors del PEF

* En els inicis del PEF, els col·laboradors signaven convenis de col·laboració individualment amb els promotors per adquirir tal condició. Posteriorment es va modificar el sistema d'adhesió, mitjançant la signatura d'un conveni marc de col·laboració i un protocol general d'actuació per part de cada col·laborador. Aquesta última xifra és la que es reflecteix en el gràfic.

Cal fer esment especial de la renovació del conveni de col·laboració amb el Ministeri d'Educació i Formació Professional (se n'abordarà el contingut més endavant) i de la signatura d'un conveni de col·laboració amb el Ministeri de Consum.

En relació amb aquest últim conveni, l'objectiu és expandir i desenvolupar el Pla d'Educació Financera entre els consumidors, amb la finalitat de reduir l'exclusió financera i la bretxa digital entre els sectors vulnerables. En particular, s'incorporaran noves línies de treball formatives i educatives en el sector financer adreçades a joves, persones de la tercera edat, famílies amb sobreendeutament o famílies monoparentals.

A l'hora d'incorporar nous col·laboradors al Pla d'Educació Financera, s'ha prestat atenció especial a les institucions que puguin traslladar al Pla les sensibilitats socials d'alguns dels col·lectius en què es concentren els principals problemes de manca d'educació financera, entre els quals hi ha els consumidors especialment vulnerables, els deutors en dificultat,

les persones amb baix nivell d'inclusió financera o els immigrants.

Per tant, el perfil dels nous col·laboradors és molt divers i abasta des d'associacions de consumidors, universitats o instituts de recerca fins a ONG. Atesa l'heterogeneïtat, durant el període 2018-2021 s'han organitzat els diferents col·laboradors en funció del sector en què centren les activitats (indústria, educació, recerca, social). Això ha permès un contacte amb els col·laboradors d'una manera més enfocada i coherent amb els seus interessos i activitats.

Finalment, i per dotar de més protagonisme els col·laboradors del Pla d'Educació Financera, se n'ha modificat el sistema de governança mitjançant la creació de l'Assemblea de Col·laboradors, amb la finalitat d'habilitar un espai en què els col·laboradors puguin participar de la presa de decisions en el Pla d'Educació Financera.

La llista de col·laboradors del Pla d'Educació Financera es pot consultar a l'Annex I.

Promoció de l'educació financera adreçada als escolars

La promoció de l'educació financera als centres d'ensenyament, com un dels objectius prioritaris del Pla, ha format part de l'estratègia nacional d'educació financera des dels inicis.

En el període 2018-2021, s'han intensificat la implantació i el desenvolupament del Programa Escolar d'Educació Financera als col·legis. Aquest Programa, desenvolupat per la CNMV i el Banc d'Espanya des del 2010 i a l'empara del conveni de col·laboració amb el Ministeri d'Educació i Formació Professional, s'adreça als estudiants d'entre 14 i 18 anys (3r i 4t de l'ESO o cicles formatius de grau mitjà).

Durant aquest període, de mitjana, s'han inscrit en aquest Programa al voltant de 600 centres.

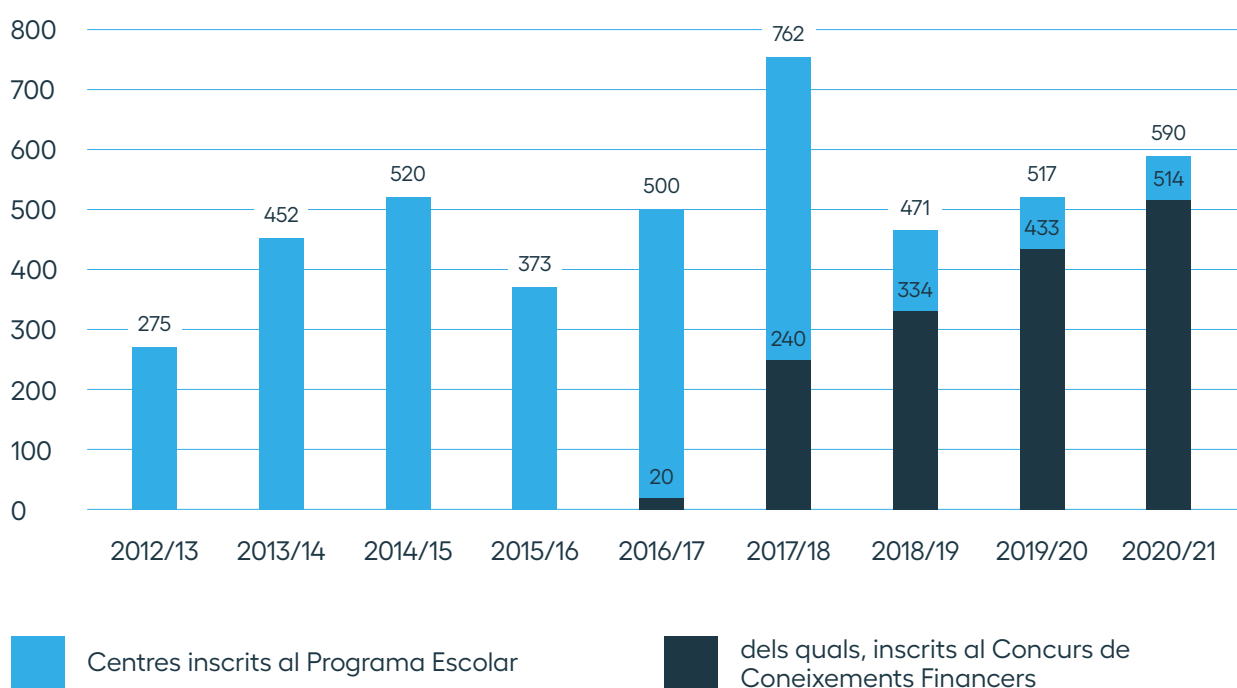
El Programa és voluntari, flexible i adaptable. Els centres inscrits tenen accés al material didàctic bàsic constituït per un manual del professor i un manual per a l'alumne, dividit cadascun en 10 temes

que s'han traduït a les llengües cooficials d'Espanya i a l'anglès.

Els manuals aborden les àrees temàtiques relatives a diners i transaccions, planificació i gestió de les finances personals, risc i benefici i panorama financer. Una vegada inscrits en el Programa, els centres poden accedir als materials didàctics des d'una zona reservada per als professors a la web www.finanzasparatodos.es.

La web, a més, disposa d'una zona oberta a tot el públic —configurada com un repositori de recursos didàctics, utilitats, eines multimèdia, jocs i tallers d'activitats—, que pot servir de suport al professor per impartir les classes.

Centres inscrits al Programa Escolar d'Educació Financera i al Concurs de Coneixements Financers

Cada centre pot impartir els continguts de la forma que millor s'ajusti a la seva programació. Tanmateix, el normal és que els continguts es tractin de manera transversal, integrats en altres àrees de coneixement; per exemple, les matemàtiques, les ciències socials (geografia, història), etc. Atès que la competència financera és una competència transversal, la impartició del Programa comporta desenvolupar competències múltiples.

A més, pel fet de participar en el Programa, els centres es poden inscriure en el Concurs de Coneixements Financers. Amb la finalitat d'acostar una mica més l'educació financera als alumnes dels centres que participen en el Programa Escolar d'Educació Financera, el 2017 es va celebrar el primer Concurs de Coneixements Financers per a estudiants de 4t d'ESO, batxillerat i formació professional.

El Concurs consisteix en una prova de preguntes i respostes que s'ha desenvolupat durant aquests anys en diverses fases on line i presencials. Les fases on line han tingut lloc al maig i al juny; les fases presencials, al setembre. La final del concurs s'ha celebrat durant l'acte central del Dia de l'Educació Financera.

La fase on line, s'ha desenvolupat a través d'una aplicació informàtica a què accedeixen els centres educatius inscrits en el Concurs i que determina els vuit centres que passen a la fase final presencial. Per a passar-hi, els concursants s'han d'enfrontar a una bateria de preguntes i respostes. En la resolució es premia tant el nombre de respostes encertades com l'agilitat en la resposta, i obtenen més punts els centres que més respostes han encertat fent servir menys temps en cadascuna de les preguntes plantejades.

A la fase presencial, dividida en quarts de final, semifinals i final, els centres competeixen de dos en dos, i supera cadascuna de les eliminatòries l'equip que obté la millor puntuació en la resolució de 20 preguntes. S'inclouen preguntes i respostes de contingut econòmic i financer, especialment relacionades amb la gestió de les finances personals.

Els centres guanyador i finalista, a més de premis per als alumnes concursants,

obtenen una dotació econòmica per a l'adquisició de material escolar.

El Concurs de Coneixements Financers, ha contribuït a augmentar l'interès dels alumnes per l'educació financera i a aconseguir un nombre important de centres participants en el Programa Escolar d'Educació Financera.

En els últims anys els continguts del Programa Escolar d'Educació Financera s'han revisat i actualitzat.

També, s'han organitzat diverses reunions amb els diferents agents del sector educatiu: Ministeri d'Educació i Formació Professional, conselleries d'educació i associacions educatives, entre d'altres. Les reunions tenen per objectiu recopilar informació sobre possibles accions a desenvolupar per fomentar l'educació financera als centres educatius i conèixer noves eines o pràctiques d'innovació educativa que puguin ser útils per millorar el Programa.

Com a fita destacada en l'assoliment d'aquest objectiu, cal esmentar la renovació del conveni de col·laboració amb el Ministeri d'Educació i Formació Professional el setembre del 2020. El compromís del Ministeri, la CNMV i el Banc d'Espanya per al foment de l'educació financera dels escolars té l'origen en el primer conveni de col·laboració signat

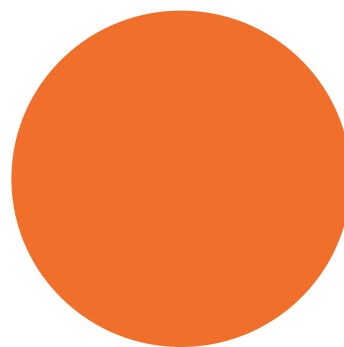
el 2009. D'ençà d'aleshores, les tres administracions han cooperat activament en aquesta tasca i la continuaran desenvolupant al llarg de la vigència del nou conveni de col·laboració.

En el marc de la cooperació amb el Ministeri d'Educació i Formació Professional, s'ha presentat una proposta per a la inclusió de la competència financera en el pròxim disseny del currículum escolar que s'incorporarà en els reglaments de desenvolupament de la Llei orgànica 3/2020 per la qual es modifica la Llei orgànica d'educació.

En particular en educació primària, s'han identificat dues àrees de coneixement; concretament, diners i transaccions i planificació i gestió de les finances. Les competències clau en aquestes àrees consisteixen a comprendre l'important

paper que els diners tenen en la vida d'una persona i a gestionar adequadament els diners.

En educació secundària s'han identificat quatre àrees de coneixement: diners i transaccions, planificació i gestió de les finances, risc i benefici i panorama financer. Les competències clau en aquestes àrees consisteixen a: manejar i supervisar les transaccions, controlar i gestionar els diners adequadament, planificar i utilitzar els ingressos i altres recursos a curt i llarg termini per millorar el benestar financer, gestionar els riscos financers i conèixer i comprendre l'entorn financer.

Impuls de la marca Finanzas Para Todos i estratègia de comunicació

La marca Finanzas Para Todos és la marca del Pla d'Educació Financera, i té com a atributs principals la utilitat, fiabilitat, rigorositat i neutralitat dels continguts aportats sota aquesta denominació.

En el període 2018-2021, s'ha avançat en el procés de dotar de més rellevància aquesta marca, amb l'objectiu de generar valor i confiança per a l'usuari i diferenciar-la genuïnament d'altres iniciatives similars.

Per a això s'ha dissenyat un nou logotip més actual i tal com correspon amb les tendències de disseny contemporànies. El procés de redisseny ha buscat la simplificació del logotip i l'ús de geometries originals i tipografies inusuals. Amb això, el nou logotip de Finanzas Para Todos es caracteritza per la senzillesa, el caràcter minimalista i la versatilitat per connectar amb tots els públics.

A continuació, es pot observar el canvi experimentat pel logotip de Finances per a Tothom.

La nova identitat de Finanzas Para Todos reflecteix la dualitat de l'aspecte racional, matemàtic i exacte de les finances, i la manera com aquestes incideixen directament en la vida de les persones.

És un logotip amb una gran força conceptual, però alhora directe i clar, que sintetitza cadascun dels conceptes del nom en el símbol.

Així mateix, durant el període 2018-2021, s'ha reformat la pàgina web Finanzas Para Todos. Els canvis principals tenen a veure amb el disseny, l'estructura de continguts, l'arquitectura web i, per tant, amb l'experiència d'usuari i la usabilitat de la pàgina mateixa. En particular, s'han actualitzat i creat continguts nous de la pàgina web, dotant-los d'un llenguatge més senzill i accessible. A més, la nova web disposa d'una bateria de recursos, entre els quals eines, vídeos, podcasts i guies, per facilitar als usuaris la gestió de les finances personals, com ara les relatives a l'elaboració d'un pressupost, la revisió de la salut financera, l'establiment i gestió d'objectius i el càlcul de la jubilació, entre d'altres.

Amb aquesta nova web es donen a conèixer totes les iniciatives, activitats i projectes que es desenvolupen en el marc del Pla d'Educació Financera nacional i es té un canal únic de comunicació a internet, que unifica i integra els diversos portals que hi havia anteriorment (Dia de l'Educació Financera i Gepeese).

A més, a la web hi ha una zona reservada per als col·laboradors del Pla, amb la finalitat de servir d'espai d'intercanvi i col·laboració entre les diferents institucions i facilitar-ne la difusió de les eines i els materials d'educació financera. La web també facilita una zona reservada per a professors, en què aquests disposen del material del Programa Escolar d'Educació Financera i de diferents eines i jocs per fer servir a l'aula.

Amb la reforma es vol afermar el posicionament de www.finanzasparatodos. es com el portal de referència a Espanya en educació financera i de consulta sobre dubtes financers, a través del qual es proporciona informació útil, rigorosa i neutral que compleix amb els màxims estàndards de qualitat i imparcialitat i proporciona una visió global de les finances personals.

Consolidació del Dia de l'Educació Financera

La primera edició del Dia de l'Educació Financera es va celebrar el primer dilluns d'octubre del 2015. Des de llavors se n'han celebrat set edicions, sempre el primer dilluns d'octubre de cada any, una data que ja constitueix una cita ineludible per destacar la importància de l'educació financera en la vida de les persones.

En les quatre edicions del Dia de l'Educació Financera celebrades en el període 2018-2021 s'ha anat incrementant el nombre d'entitats participants, s'ha augmentat i diversificat el públic a què s'adrecen les diferents iniciatives desenvolupades en aquest Dia i s'han intensificat les activitats de promoció i difusió al voltant de l'existència del Dia de l'Educació Financera. En cadascuna de les quatre edicions celebrades en aquest període, el nombre d'activitats dutes a terme en el dia mateix o en dates pròximes ha estat al voltant de 150.

Com a novetat, en aquest període, cada edició del Dia de l'Educació Financera s'ha centrat en una temàtica determinada per fer-la servir de punt de partida per a les diferents iniciatives. L'any 2018, el Dia de l'Educació Financera es va dedicar a la gent gran; el 2019, a la digitalització; el 2020, a les finances responsables; i finalment, el 2021 s'ha dedicat a les finances sostenibles.

Amb la finalitat de divulgar les diferents activitats plantejades en ocasió d'aquest Dia, la CNMV i el Banc d'Espanya habiliten cada any la pàgina web específica del Dia (www.diadelaeducacionfinanciera.es) destinada a informar sobre l'objectiu del Dia mateix i a ser una plataforma en què persones físiques i tot tipus d'entitats poden registrar les diferents iniciatives desenvolupades entorn d'aquesta jornada.

La pàgina web conté una base de dades que facilita la cerca de les diferents iniciatives, i n'especifica els detalls. També hi ha un apartat destinat a les novetats relacionades amb el Dia de l'Educació Financera i un altre de relatiu als premis que s'atorguen aquest Dia: els Premis Finanzas Para Todos i els premis del Programa d'Educació Financera.

Entre les nombroses i diverses activitats que es fan cada any amb motiu d'aquest Dia, destaquen les següents: els tallers per al públic en general (sobre endeutament, ús de targetes, economia domèstica, operativa amb comptes corrents, ús de banca mòbil o ús de les noves tecnologies i altres temes); cursos; programes de ràdio; publicació d'estudis; vídeos; llançaments de webs educatives; etc.

Així mateix, amb motiu del Dia de l'Educació Financera, se celebra un acte central presidit per les màximes autoritats de la CNMV, el Banc d'Espanya

i el Ministeri d'Assumptes Econòmics i Transformació Digital, que aplega els principals representants de les institucions que desenvolupen iniciatives d'educació financera a Espanya. A més dels discursos institucionals, en aquest acte central tenen lloc la final del Concurs de Coneixements Financers per a centres d'ensenyament i el lliurament dels Premis Finanzas Para Todos a la millor iniciativa d'educació financera i a l'aplicació del Pla d'Educació Financera.

Els Premis Finanzas Para Todos són una iniciativa del Pla d'Educació Financera amb què es vol reconèixer la tasca d'institucions o persones físiques que hagin promogut iniciatives d'educació financera encaminades a la millora dels coneixements financers de la població resident a Espanya.

N'hi ha dues modalitats: una per a entitats col·laboradores del Pla d'Educació Financera (Premi Finanzas Para Todos a la trajectòria en el desenvolupament del Pla d'Educació Financera), i una altra per a particulars no vinculats al Pla (Premi Finanzas Para Todos a la millor iniciativa d'educació financera).

El trofeu es lliura durant l'acte central del Dia de l'Educació Financera.

Fins avui, els guanyadors dels premis han estat:

2016

El 2016, la Fundació ONCE, per la iniciativa «Finanzas inclusivas».

2017

El 2017, es concedeixen per primera vegada dos guardons: el premi Finanzas Para Todos a la implementació del Pla d'Educació Financera, que va ser atorgat al projecte de la Fundació Mapfre «Seguros y pensiones para todos» com a entitat col·laboradora; i

el Premi Finanzas Para Todos en la categoria de millor iniciativa d'educació financera, concedit al projecte de la Fundació Isadora Duncan per a famílies monoparentals.

2018

El 2018, els premis van ser per a la fundació UCEIF, pel projecte «Finanzas Para Mortales»; i per a la Cooperativa de Maestros

Melilla desenvolupada pel Col·legi Enrique Soler, pel «Proyecto BASES».

2019

L'any 2019, els premis van ser CECA-FUNCAS, impulsor de la Red Española de Educación Financiera;

i el Col·legi Altozano d'Alacant, pel projecte «Business Days».

2020

El 2020, l'Institut d'Estudis Financers (IEF) va ser el col·laborador guardonat, per diverses iniciatives, entre les quals hi ha els programes EFEC, i Euroinvestment; i l'Ajuntament

de Barcelona, pel programa d'educació econòmica EdEc, adreçat als col·lectius més vulnerables, va obtenir el premi en la modalitat de no col·laborador.

2021

Finalment, el 2021, ASUFIN, Associació d'Usuaris Financers, va ser el col·laborador guanyador amb accions destinades a la protecció del consumidor financer. L'Afundación Obra Social Abanca,

amb el programa dirigit a escolars «Segura-mente, Emprende tu viaje: un Plan lleno de aventuras», va guanyar en la modalitat de no col·laborador.

Així mateix, durant aquest període 2018-2021, s'ha aprofitat la participació dels promotors del Pla en iniciatives internacionals d'educació financera (com la World Investor Week d'IOSCO), per secundar i reforçar el Dia de l'Educació Financera. S'ha participat també en l'organització de la Global Money Week que, recentment impulsada per l'OCDE i centrada en la pràctica d'accions divulgatives a nivell mundial, de molta visibilitat i dirigides principalment a joves, se celebra durant una setmana cada mes de març.

Coneixement del públic i de les seves necessitats d'educació financera

L'OCDE recomana basar les estratègies nacionals d'educació financera en la identificació adequada de les necessitats educatives de la població mitjançant l'ús de les enquestes nacionals i altres eines demoscòpiques.

Aquestes enquestes ajuden els promotors i col·laboradors del PEF a identificar les àrees de coneixement i els col·lectius que cal reforçar, i a establir la base sobre la qual s'ha de mesurar l'eficàcia dels programes d'educació financera en la societat.

Per aquest motiu, el Banc d'Espanya i la Comissió Nacional del Mercat de Valors van fer la primera Enquesta de Competències Financeres (ECF) en el marc del Pla d'Educació Financera.

La primera ona de l'Enquesta de Competències Financeres (ECF) es va dur a terme entre el quart trimestre del 2016 i el segon del 2017 amb l'objectiu de mesurar les competències financeres de

la població adulta a Espanya (entre els 18 i els 79 anys). L'ECF s'inclou en el Pla Estadístic Nacional. A més, forma part d'un projecte internacional coordinat per la Xarxa Internacional d'Educació Financera de l'OCDE, la qual cosa permet comparar les competències financeres de la població espanyola amb les de la població d'un ampli conjunt de països.

El maig del 2018 es va publicar l'informe de principals resultats, disponible a https://www.bde.es/f/webbde/SES/estadis/otras_estadis/2016/ecf2016.pdf

Les microdades també estan disponibles en obert per a finalitats de recerca científica, amb la referència bibliogràfica següent:

Banco de España y CNMV (2018): Encuesta de Competencias Financieras (ECF) 2016. Disponible en <https://app.bde.es/pmk/es/ecf/2016>

Aquestes dades són a disposició de la comunitat investigadora i, en particular, dels col·laboradors del PEF, els quals es poden basar en les dades pròpies o en les de les diverses anàlisis que fan els promotors. Aquestes dades s'han utilitzat, entre altres, en les anàlisis següents:

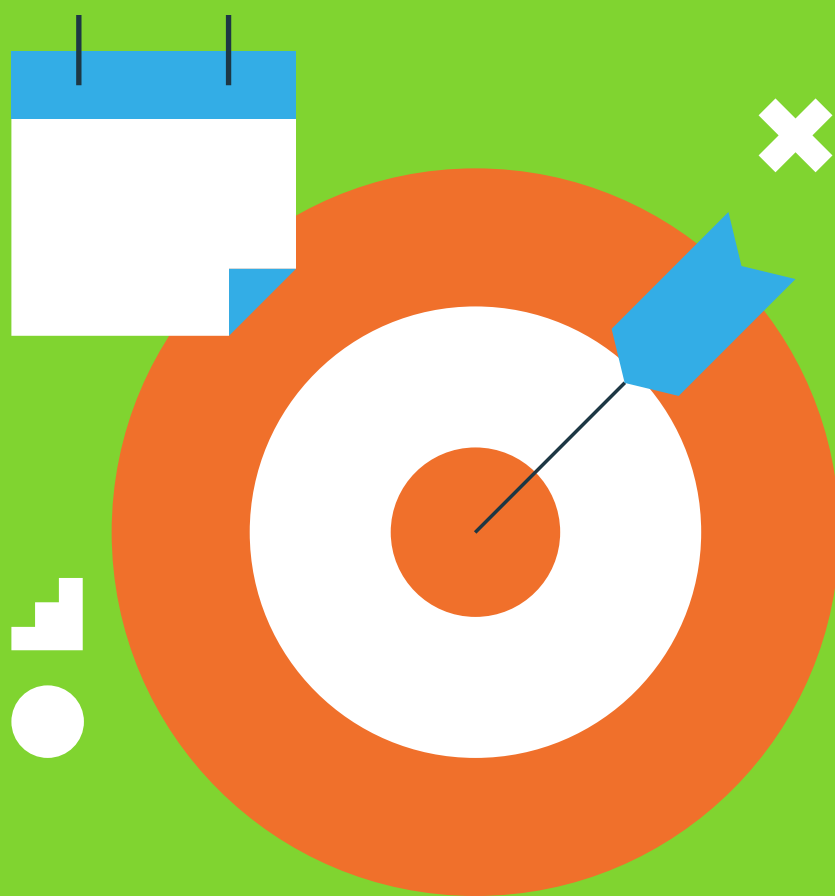
-
- Álvarez Espiño, Marcos, Sara Fernández-López, Lucía Rey-Ares i Sandra Castro-González (2020): Capacitación y comportamiento financiero de la generación millennial en España, Revista Galega de Economía, 29 (3), 7045 ISSN-e 2255-5951 <http://dx.doi.org/10.15304/rge.29.3.7045>
 - Arellano, Alfonso, Noelia Cámara (2020) Vulnerabilidad financiera de los hogares españoles ante la crisis del COVID-19, Banc Bilbao Vizcaya Argentaria
 - Ispierto Maté, Anna, Irma Martínez García i Gloria Ruiz Suárez (2021): Educación financiera y decisiones de ahorro e inversión: un análisis de la Encuesta de Competencias Financieras (ECF), CNMV Document de Treball Núm. 75
 - Mancebón, María Jesús, Domingo Pérez Ximénez-de-Embún i Adriano Villar-Aldonza (2021): Habilidades financieras y hábitos financieros saludables: un análisis a partir de la Encuesta de Competencias Financieras, En el llibre: Cinco estudios sobre educación financiera en España. FUNCAS
-

-
- Laura Hospido, Margarita Machelett i Sandra Izquierdo (2021): Diferencias de género en competencias financieras, Artículos Analíticos, Banc d'Espanya
-

El darrer dels estudis mereix esment especial, ja que analitza com, igual que en altres països, en considerar les diferències entre homes i dones quant a característiques sociodemogràfiques, habilitats numèriques o de comprensió lectora i actituds, mesurades per l'interès per les finances, l'especialització de les tasques en la llar i l'aversion al risc, l'Enquesta de Competències Financeres mostra que hi continua havent una bretxa de gènere notable en matèria de coneixements financers.

Objectius i accions previstos per al període 2022-2025

Objectius i accions previstos per al període 2022-2025

Partint de l'experiència adquirida al llarg de les successives etapes del Pla d'Educació Financera, i també de la derivada dels organismes promotors del Pla en el desenvolupament de l'activitat supervisora i reguladora, l'estratègia nacional per als pròxims anys prioritzarà una sèrie d'actuacions que es detallen a continuació i que es podran ampliar o ajustar en cas que es detectin altres prioritats.

Aquestes actuacions s'emmarquen en els objectius següents:

1

Potenciació de la governança i la rellevància social del Pla d'Educació Financera.

2

Desenvolupament de la xarxa de col·laboradors.

3

Destinataris del PEF:

- Promoció de l'educació financera per als escolars.
- Promoció de l'educació financera per a col·lectius universitaris.
- Desenvolupament d'iniciatives formatives específiques per a les necessitats de la població vulnerable.
- Desenvolupament d'iniciatives formatives i informatives per als nous usuaris de serveis financers per mitjans digitals i enfocades principalment a prevenir frau financers.
- Marc de competències financeres de la Comissió Europea.

5

Canals de divulgació: impuls de la marca Finanzas Para Todos i estratègia de comunicació.

7

Avaluació de l'impacte i l'eficàcia del Pla d'Educació Financera en els anys de desenvolupament.

4

Ampliació de las áreas de divulgación:

- Canals de divulgació: impuls de la marca Finanzas Para Todos i estratègia de comunicació.
- Avaluació de l'impacte i l'eficàcia del Pla d'Educació Financera en els anys de desenvolupament.

6

Coneixement del públic i de les seves necessitats d'educació financera.

Potenciar la governança i la rellevància social del Pla d'Educació Financera

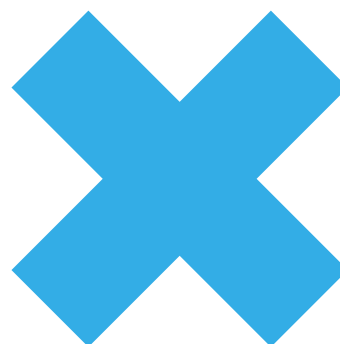
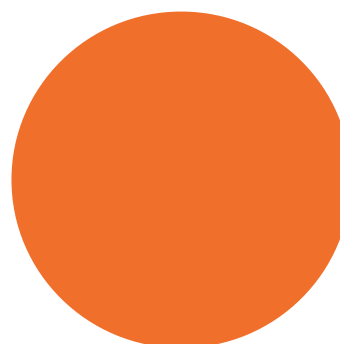
L'estratègia nacional d'educació financera s'ha materialitzat en els tres convenis anteriors entre la CNMV i el Banc d'Espanya per promoure el Pla d'Educació Financera, de manera que han canalitzat la iniciativa d'aquests organismes públics i l'han coordinada amb la iniciativa d'organitzacions privades.

És a dir, partint de la iniciativa institucional s'ha intentat arribar al teixit social a través de la xarxa de col·laboradors. Aquesta iniciativa institucional incorpora a l'educació financera el component bancari i el de productes d'inversió per mitjà dels seus dos promotors, i s'ha completat amb la col·laboració de la Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions.

Ara, amb la incorporació del Ministeri d'Assumptes Econòmics i Transformació Digital com a promotor del Pla d'Educació Financera, es reforça l'aposta per la iniciativa institucional dels organismes públics més rellevants en matèria financera.

Per tant, la incorporació del Ministeri d'Assumptes Econòmics i Transformació Digital és important des d'una doble perspectiva. D'una banda, perquè mitjançant la Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions actua com a supervisor del sector assegurador que pot identificar adequadament els riscos a què s'enfronten els assegurats i que comporten decisions financeres. De l'altra banda, mitjançant la Secretaria General del Tresor i Política Financera que participa en fòrums internacionals, negociacions europees i elabora la regulació financera, per la qual cosa pot aportar coneixements valuosos i incorporar els últims debats en matèria financera a

l'orientació del Pla d'Educació Financera.
D'aquesta forma es garanteix que el Pla
estigui sempre a l'avantguarda, d'acord
amb la naturalesa dinàmica de l'educació
financera.

Desenvolupament de la xarxa de col·laboradors

Com s'ha esmentat en apartats anteriors, la xarxa de col·laboradors del Pla d'Educació Financera ha experimentat en els últims anys un creixement molt notable motivat, entre d'altres, per l'aplicació d'un mecanisme d'incorporació senzill i ràpid basat en la signatura per part del futur col·laborador d'un protocol general d'actuació per a la promoció del Pla d'Educació Financera.

Amb l'objectiu de fer més funcional i operativa la xarxa de col·laboradors, per al període 2022-2025 està previst revisar-ne els requisits d'accés i el procediment d'incorporació. En particular, es podrà exigir als candidats una experiència concreta en el desenvolupament d'iniciatives d'educació financera.

Així mateix, igual que en períodes anteriors, es farà una cerca activa de nous col·laboradors, per captar, especialment, les institucions que puguin traslladar al Pla d'Educació Financera les sensibilitats

socials dels col·lectius en què es concentren els principals problemes de falta d'educació financera i que compleixin els requisits per incorporar-s'hi.

D'aquesta manera, el perfil dels col·laboradors, que en l'actualitat està concentrat fonamentalment en potencials divulgadors d'educació financera, s'obrirà a la incorporació gradual de col·laboradors que acostin al PEF els col·lectius més necessitats d'aquesta divulgació.

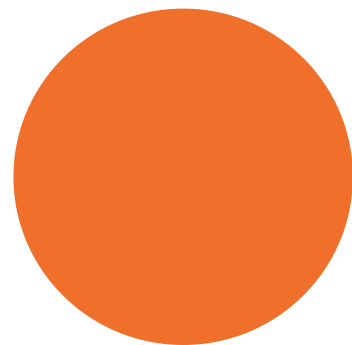
Per al període 2022-2025, també es preveu reorganitzar la xarxa de col·laboradors del Pla d'Educació Financera. Com s'ha esmentat anteriorment, en l'actualitat els col·laboradors pertanyents a la xarxa estan classificats segons diferents categories establertes en funció del sector en què operen (indústria, educació, recerca, social). S'analitzarà la conveniència d'incorporar altres elements, a més del sectorial, per categoritzar els col·laboradors i així poder gestionar una col·laboració més eficient.

Com s'ha assenyalat, en l'actualitat, la incorporació com a col·laborador es concreta mitjançant la signatura del protocol general d'adhesió, que estableix un nivell estandarditzat de vinculació amb el PEF. Hi ha col·laboradors que, per la seva naturalesa institucional (ministeris, universitats, etc.) o pel valor afegit que aporten al Pla, poden requerir convenis bilaterals que s'adeqüin a les especificitats del nou col·laborador.

D'altra banda, hi pot haver agents socials de diversa naturalesa que, per les seves dimensions més reduïdes o menor activitat en la promoció de l'educació financera, potser no podrien accedir al Pla mitjançant la signatura d'un protocol general d'adhesió, però per als quals caldria dissenyar un model de vinculació amb el PEF que els permeti incorporar la seva contribució al propòsit general de l'impuls de l'educació financera.

Durant aquest període, es reforçaran les sinergies entre els membres de la xarxa de col·laboradors i les sinergies d'aquests amb els promotors del Pla per al desenvolupament d'iniciatives d'educació financera.

L'objectiu és augmentar l'impacte, la continuïtat i la capil·laritat de les iniciatives dutes a terme en el marc del Pla, arribar a més segments de públic objectiu i propiciar més participació dels col·laboradors en el desenvolupament dels objectius del Pla d'Educació Financera.

Destinatari del PEF (I)

Promoció de l'educació financera per als escolars

Un dels èxits més importants del Pla d'Educació Financera va ser la contribució per a la inclusió de l'educació financera en el currículum escolar.

El sistema educatiu espanyol vigent fins a desembre del 2020 estava basat en la Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa (LOMCE), i dos Reials decrets de desenvolupament en què s'inclouien, com a part del programa de determinades assignatures, continguts d'educació financera; per exemple, els relatius a l'estalvi, els diners, l'endeutament o l'elaboració d'un pressupost, entre d'altres.

El 23 de desembre del 2020 es va aprovar la Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei

orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació (LOMLOE). La Llei estableix el nou marc regulador aplicable al sistema educatiu espanyol i es basa en cinc enfocaments bàsics: (i) els drets de la infància entre els principis rectors del sistema, segons el que s'estableix en la Convenció sobre els Drets de l'Infant de Nacions Unides (1989), (ii) la igualtat de gènere, (iii) la millora contínua dels centres educatius i més personalització de l'aprenentatge, (iv) l'educació per al desenvolupament sostenible i la ciutadania mundial, que inclou l'educació per a la pau i els drets humans, la comprensió

¹ Reial decret 126/2014, de 28 de febrer, pel qual s'estableix el currículum bàsic d'ensenyaments mínims d'educació primària, i Reial decret 1105/2014, de 26 de desembre, pel qual s'estableix el currículum bàsic d'educació secundària obligatòria (ESO.) i batxillerat. Tots dos reials decrets recullen els aspectes bàsics a partir dels quals les diferents administracions educatives fixaven el seu àmbit de gestió, la configuració curricular i l'ordenació dels ensenyaments en aquestes etapes.

internacional i l'educació intercultural, i també (v) l'educació per a la transició ecològica i el desenvolupament de la competència digital, posant l'accent en la bretxa digital de gènere.

En el període 2022-2025 i en el marc del conveni de col·laboració signat el setembre del 2020 per la CNMV, el Banc d'Espanya i el Ministeri d'Educació i Formació Professional, que recull el compromís exprés de fer més present l'educació financera en el currículum escolar, es treballarà intensament en la inclusió i reforç de l'educació financera en el currículum escolar en les diverses etapes educatives.

Per tant, durant l'etapa 2022-2025 es vetllarà per la inclusió en el currículum escolar de les àrees i competències clau recollides en aquest document.

En les edicions anteriors del PEF, l'acció entre els escolars s'ha concentrat en els alumnes de secundària i batxillerat a través del Programa Escolar. Ara, durant el període 2022-2025 i en el marc de l'esmentat conveni amb el Ministeri d'Educació, es desenvoluparan materials pedagògics destinats als alumnes d'educació primària.

Els materials tindran per finalitat acostar als alumnes, d'una manera senzilla, alguns conceptes financers bàsics per a la gestió de les finances personals.

Aquest esforç per arribar a tots els estudiants de qualsevol cicle acadèmic ha d'incloure també els alumnes de formació professional.

Finalment, s'analitzarà la possibilitat d'elaborar un marc d'aprenentatge de continguts d'educació financera, des de l'educació primària fins a l'etapa universitària, que pugui servir de base per a la creació de nous continguts organitzats per etapes educatives i que sigui validat pel Ministeri d'Educació i Formació Professional. En particular, aquest marc tindrà com a objectiu essencial assistir en la planificació, ensenyament i progressió de l'educació financera a Espanya. Per a això, establirà les competències i les àrees clau de coneixements, les habilitats i les actituds financeres que ha de tenir un estudiant en acabar cada etapa educativa. Així mateix, servirà de referència per al desenvolupament de futurs programes d'educació financera, tot ajudant a planificar i oferir educació financera de manera efectiva.

Destinatariis del PEF (II)

Promoció de l'educació financera per a col·lectius universitaris

El nombre d'estudiants matriculats en el sistema universitari espanyol (SUE) en el curs 2019-2020 va ascendir a 1.633.358, dels quals el 80,2 % eren estudiants de grau i cicle, el 14,3% de màster i el 5,5% de doctorat. Aquest nombrós col·lectiu és un segment que mereix una atenció especial quant a l'educació financera.

En acabar els estudis, aquests joves s'enfrontaran a situacions noves derivades de canvis en la vida professional i personal, que els posaran a prova els coneixements sobre finances personals. Sovint, hauran de desenvolupar la vida professional emprant projectes empresarials. L'incertesa en la presa de decisions financeres responsables per part d'aquests joves dependrà del grau de solidesa de l'educació financera que hagin adquirit fins al moment.

Per això, durant el període 2022-2025, es prosseguirà la línia iniciada en l'etapa anterior de fomentar la cultura financera entre els estudiants universitaris, especialment entre els procedents d'estudis no relacionats directament o indirecta amb l'economia i les finances. Així, es promourà la incorporació al Pla d'Educació Financera dels socis clau que facilitin la col·laboració en l'àmbit universitari.

² Datos del Ministerio de Universidades. Estadística de Estudiantes Universitarios

Les col·laboracions tindran per objectiu la pràctica conjunta de diferents actuacions que serveixin per divulgar la cultura financera en l'àmbit universitari, i també la pràctica de qualsevol activitat que directament o indirecta hi tingui relació.

Entre d'altres, es podrà promoure el desenvolupament de recursos i materials adreçats als professors per fer-ne ús a l'aula i la col·laboració dels promotors del Pla en la impartició de sessions presencials o l'organització de seminaris específics sobre finances personals.

Destinatari del PEF

(III) Desenvolupament d'iniciatives formatives específiques per a les necessitats de la població vulnerable

La pandèmia de la COVID-19 s'ha configurat com un esdeveniment disruptiu amb conseqüències socials i econòmiques que encara estan per concretar. Si bé el nivell d'incertesa respecte de com es desenvoluparà el període post-COVID-19 és elevat, és previsible que els efectes econòmics de la pandèmia siguin d'una intensitat considerable a curt i mitjà termini.

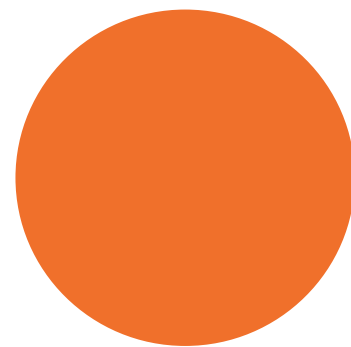
Per aquesta raó, des del Pla d'Educació Financera es promourà la pràctica d'iniciatives de formació específiques per als col·lectius més vulnerables després d'aquesta crisi, i centrades en les matèries que siguin d'especial rellevància quant a reflectir la importància de l'educació financera per situar els ciutadans en millor disposició d'afrontar els reptes derivats de crisis com l'ocasionada per la pandèmia. Referent a això s'està encunyant el concepte de resiliència per al·ludir a la capacitat de fer front a aquestes dificultats i resistir-hi.

Per al desenvolupament d'aquestes iniciatives, hi haurà la participació dels col·laboradors del Pla d'Educació Financera vinculats als sectors més afectats, entre els quals hi ha persones en risc d'exclusió social, emprenedors i pimes o consumidors i usuaris.

Aquest propòsit del Pla d'Educació Financera s'estén a tots els col·lectius de la nostra societat que, per diversos motius socials poden estar en una situació de vulnerabilitat respecte a la capacitat per gestionar les finances personals. En concret, ha d'abordar aspectes com la

bretxa de gènere i el suport a col·lectius amb baixos ingressos, persones amb discapacitat, immigrants o persones grans.

En aquest sentit, té especial rellevància el conveni de col·laboració signat amb el Ministeri de Consum.

Destinatari del PEF (IV)

Desenvolupament d'iniciatives formatives i informatives per als nous usuaris de serveis financers per mitjans digitals i enfocades principalment a prevenir fraus financers

En els últims anys ha anat tenint lloc un increment gradual del nombre d'usuaris de productes i serveis financers que fan servir canals digitals per a la contractació i la gestió. La tendència s'ha exacerbat durant la pandèmia a causa de les restriccions de mobilitat.

De resultes d'aquesta circumstància s'han produït diversos esdeveniments com ara l'auge dels nous productes i serveis o l'increment de les estafes i els fraus en l'ús de canals digitals, la qual cosa ha posat de manifest la necessitat que el Pla d'Educació Financera busqui noves formes de fer arribar missatges d'educació financera als nous usuaris de serveis financers digitals.

Els fets descrits han coincidit en el temps amb un aparent increment de nous inversors en productes no regulats, però també en mercats regulats, i un increment de la contractació de productes bancaris i ús de mitjans de pagament digitals, la qual cosa, entre d'altres, obeeix al fet que durant

la pandèmia s'ha dedicat més temps a l'activitat on line.

Els nous usuaris de serveis financers digitals han trobat en les xarxes socials noves oportunitats per connectar amb el món de la inversió o els serveis bancaris, trobar informació i cercar assessorament; però, al mateix temps, aquestes activitats generen riscos que caldria atallar:

a)

Les xarxes socials i, en general, els nous mitjans i llocs d'internet, fan possible que nous inversors accedeixin a productes i mercats regulats i a uns altres amb més riscos i al marge de la normativa.

b)

Moltes empreses fan servir les xarxes socials per promocionar serveis de trading, mostrant-ho com una forma de «ludificació» i no com un servei que s'ha d'ajustar a les necessitats dels clients i ha de reflectir adequadament els riscos en què s'incorre.

c)

Les xarxes socials poden generar estratègies col·lectives perniciosos. A més, afavoreixen entorns en què es viralitzen accions que no sempre són recomanables i que generen un entorn de falsa confiança en altres usuaris.

d)

Les xarxes socials són eines molt eficaces perquè potencials estafadors es dirigeixin a les seves víctimes i evitin el control de les autoritats.

Per tant, durant el període 2022-2025 el Pla durà a terme actuacions tendents a informar i educar els nous usuaris de serveis financers digitals per assegurar-se que disposen de l'educació financera suficient per poder valorar adequadament les informacions que els poden arribar per diverses vies, i que tenen una capacitat digital mínima per poder fer transaccions bancàries o operacions financeres sense incórrer en riscos de frau. Pel que fa als nous inversors, es duran a terme accions per informar i educar sobre la regulació i

les garanties existents, perquè canalitzin les operacions a través d'intermediaris autoritzats, i se'ls advertirà sobre els riscos esmentats.

Aquestes actuacions aniran encaminades a proporcionar als usuaris financers eines que ajudin a evitar i prevenir fraus financers, tant els pertanyents al context de la digitalització com els que poden venir per vies més tradicionals.

Destinatari del PEF (V)

Marc de competències financeres de la Comissió Europea

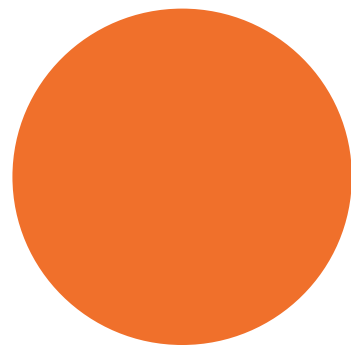
En el pla d'acció per impulsar la Unió dels Mercats de Capitals del 2020, la Comissió es va comprometre a desenvolupar un marc de competències financeres europeu. La Comissió Europea, amb l'OCDE-INFE, l'està elaborant juntament amb els Estats membres. Els impulsors d'aquest Pla d'Educació Financera contribueixen activament a l'elaboració d'aquest Pla.

S'espera que el marc de competències financeres cobreixi tots els aspectes rellevants del coneixement financer, i complementi els marcs ja existents de l'OCDE-INFE. Cobrirà tant adults com joves, i emfatitzarà els aspectes derivats de la digitalització i les finances sostenibles.

A més, el marc serà voluntari. I s'espera que les autoritats dels Estats membres l'adoptin i l'emprin per desenvolupar les polítiques públiques i inspirar iniciatives. Serà apte per al següent:

- Mesurar els nivells d'educació financera.
- Desenvolupar el contingut d'iniciatives en educació financera, i també materials d'aprenentatge, inclosos en el currículum.
- Avaluar i monitorar iniciatives d'educació financera.
- Desenvolupar, aplicar i actualitzar estratègies nacionals d'educació financera.

Els impulsors del present Pla d'Educació Financera es comprometen a adaptar, en la mesura en què s'estimi necessari, l'execució del Pla a aquest futur marc de competències financeres, per a així mantenir actualitzats els continguts del Pla i avaluar-ne l'èxit.

Ampliació de les àrees de divulgació (I) Contribució als objectius globals de l'Agenda 2030 i les finances sostenibles

L'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible és un pla d'acció aprovat el 2015 per l'Organització de Nacions Unides, centrat en les persones, el planeta i la prosperitat, i també en l'enfortiment de la pau universal i l'accés a la justícia.

Aquesta Agenda, que planteja 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) amb 169 fites de caràcter integrat i indivisible que abasten les esferes econòmica, social i ambiental, regirà els programes de desenvolupament mundials durant els pròxims anys i fins a l'any 2030.

El quart objectiu dels ODS de l'Agenda 2030 és «garantir una educació de qualitat, inclusiva i equitativa, i promoure les oportunitats d'aprenentatge permanent per a tothom». L'objectiu parteix del convenciment que l'educació de qualitat és clau per evitar la pobresa, reduir desigualtats socials i dotar les persones de més oportunitats. En el marc d'aquest objectiu, es pot considerar que l'educació

financera és bàsica per implementar-lo i un pas previ per a les diferents inclusions, ja que promou la presa de decisions informades, la generació de bons hàbits d'estalvi i despesa, el consum responsable i l'interès per la inversió sostenible.

D'altra banda, cal tenir present el context actual marcat per la pandèmia de la COVID-19, les seves conseqüències socials i econòmiques i l'impuls de l'Agenda 2030. En aquest escenari, s'està avançant per dissenyar un sistema financer que, a més de centrar-se en el creixement econòmic, també prengui en consideració altres qüestions socials, entre les quals, la protecció de la salut.

En conseqüència, durant el període 2022-2025, es promourà la consideració de l'educació financera com un instrument que pot contribuir notablement al desenvolupament de l'Agenda 2030, ja que és una eina bàsica per prendre decisions financeres adequades i responsables i un vector essencial per promoure el coneixement en aquestes matèries.

Pel que fa a les finances sostenibles, en els últims anys s'ha demostrat que no estem davant una mera tendència de mercat o una moda passatgera, sinó que es tracta d'un eix vertebrador de la política financera europea i nacional. El Pla d'Acció de la Comissió Europea del 2018 marca l'agenda reguladora en aquest àmbit. En l'Estratègia per a finançar la transició a una economia sostenible, adoptada el passat 6 de juliol, la Comissió Europea proposa integrar els aspectes de sostenibilitat en el marc de competències financeres que desenvoluparà juntament amb l'OCDE-INFE, començant pel col·lectiu d'adults, a la fi del 2021.

Ampliació de les àrees de divulgació (II) Àrees complementàries a l'educació financera tradicional

Els canvis de paradigmes socioeconòmics fan necessari revisar i ampliar l'abast de les matèries tradicionalment divulgades pel PEF.

Tot i que, fins ara, els materials divulgats tenen una línia argumental bàsica orientada a dotar els ciutadans de competències bàsiques per a la gestió de les finances personals, no es pot obviar que els canvis socials i econòmics plantegen noves realitats que requereixen l'atenció del PEF.

Com ja s'ha dit en parlar de destinataris del PEF, contribuir a la sostenibilitat mediambiental i social i a la resiliència dels ciutadans davant situacions de crisi és un aspecte clau que cal tenir ben present. Tanmateix, hi ha dos altres aspectes que no són menys importants: les competències digitals i les competències emprenedores.

Si bé la tendència de digitalitzar els serveis financers era ja imparable, els efectes de la pandèmia han accelerat el procés.

S'ha posat de manifest que determinats segments de la societat s'han vist abocats a la contractació digital que incorpora riscos afegits a la falta de competències financeres. Els principals riscos són la falta de competències digitals bàsiques que converteix els ciutadans en vulnerables enfront del frau que ha vingut proliferant, l'exclusió financera a què es podrien veure abocats determinats col·lectius pel fet de no ser capaços d'incorporar certes capacitats (típicament entre els més grans), o l'excés de confiança en l'àmbit digital, que pot donar com a resultat sobreendeutament i decisions financeres precipitades.

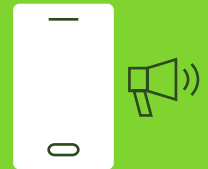
A més, els efectes de les crisis patides en aquest segle posen en relleu la importància de l'emprenedoria com a factor de prosperitat social i personal.

Com ja s'ha dit més amunt, el PEF vol arribar a tots els estudiants de qualsevol cicle educatiu, inclosos els de formació professional i els universitaris. Es tracta d'estudiants que aviat iniciaran la vida professional; i que, a més de necessitar desenvolupar competències financeres bàsiques per a la vida personal, en molts casos, hauran de tirar endavant projectes d'emprenedoria, ja sigui com a Pimes o com a autònoms.

Adicionalment, cal destacar la necessitat de donar a conèixer a través del PEF, de manera senzilla, l'estructura del sistema de previsió social complementària que hi ha a Espanya, per facilitar als ciutadans informació útil per a les decisions d'estalvi i inversió.

Canals de divulgació: impuls de la marca Finanzas Para Todos i estratègia de comunicació

Amb motiu de la posada en funcionament de la nova web de Finanzas Para Todos, es desenvoluparà una estratègia de comunicació ad hoc amb la finalitat de captar l'atenció del públic i despertar-ne l'interès per l'educació financera.

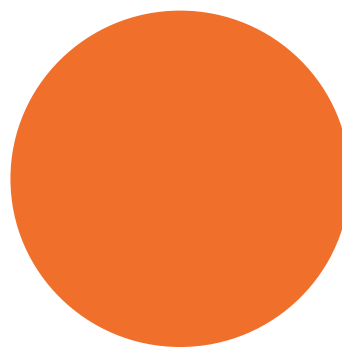
A més de l'amplitud de continguts a tractar, cal aprofitar tots els canals de comunicació disponibles per garantir que les iniciatives adoptades arribin a tanta gent com sigui possible i aconseguir un bon posicionament de la marca Finanzas Para Todos.

Aquesta estratègia afavorirà especialment la utilització de les noves tecnologies i vies d'informació, que ofereixen una òptima relació entre el cost i l'abast potencial de les accions empreses. S'emfasitzaran les funcions de community management dels comptes de Finanzas Para Todos a Twitter, Facebook, Youtube, Instagram i altres xarxes socials en què pugui tenir presència en el futur, i en la generació de continguts específics (posts, infografies,

imatges, vídeos). Així mateix, es buscaran oportunitats per difondre els continguts propis a través d'altres emissors influents. Això no comportarà en cap cas l'abandó d'altres mitjans de difusió més tradicionals (per exemple, premsa, ràdio i televisió), ja que avui dia encara hi ha sectors de població que tenen limitat l'accés a les noves tecnologies.

Per aplicar aquesta estratègia de comunicació serà necessari segmentar els diferents públics i adaptar la proposta de valor de la marca Finanzas Para Todos a cadascun, tot utilitzant el llenguatge i els canals de comunicació adequats.

Indubtablement, el PEF té l'objectiu de divulgar continguts bàsics per dotar de competències els ciutadans. Però, prèviament, i de manera més general, cal arribar al conjunt ciutadà amb campanyes de conscienciació sobre la necessitat de tenir ben presents les finances personals. Aquestes iniciatives hauran d'adobar el terreny per a les accions divulgatives posteriors.

Coneixement del públic i de les seves necessitats d'educació financera

En valorar el PEF 2018-2021 s'ha al·ludit a la importància de conèixer les necessitats dels ciutadans en matèria d'educació financera mitjançant el desenvolupament de les accions demoscòpiques adequades; per exemple, l'Enquesta de Competències Financeres desenvolupada en el període 2016-2017.

L'Enquesta va proporcionar un mapa de les necessitats en aquella data. Però, com ja s'ha dit, la societat ja fa temps que canvia significativament i es fa necessari valorar-ne l'estat actual i estar en disposició de comparar.

Per aquest motiu, hi ha previst que el Banc d'Espanya dugui a terme la segona onada de l'Enquesta de Competències Financeres. Aquest estudi, de què se'n posaran els resultats a disposició del PEF, permetrà mesurar l'evolució recent en el nivell de competències financeres de la població espanyola des del 2016. A més, gràcies a l'existència de diversos exercicis

internacionals coordinats per l'OCDE el 2015 i el 2018, permetrà també obtenir dades comparatives d'aquesta evolució amb prop de trenta països més del nostre entorn.

La nova edició introduirà com a elements addicionals el mesurament d'altres competències, entre les quals hi ha les estadístiques i les econòmiques, la familiaritat amb les criptomonedes i la tinença i adquisició de les mateixes, o l'ús de la banca mòbil i les noves tecnologies.

Avaluació de l'impacte i eficàcia del Pla d'Educació Financera en els seus anys de desenvolupament

Les estratègies nacionals d'educació financera són considerades pels organismes internacionals com un complement per garantir la protecció dels usuaris financers i enfortir l'estabilitat i el bon funcionament del sistema financer.

No obstant això, l'eficiència d'aquestes estratègies passa per identificar-ne les àrees de millora i assegurar el bon ús dels recursos que hi ha destinats, per la qual cosa cal tenir certs mètodes d'avaluació.

L'any 2008, la INFE va crear el grup de treball Standards, Implementation and Evaluation. A través de la recollida de

dades, experiències i lliçons apreses dels diferents països participants, es van desenvolupar el 2011, en el si d'aquest grup de treball, uns principis d'alt nivell per a l'avaluació de programes d'educació financera, guies d'avaluació i recomanacions útils per a escometre la tasca avaluadora.

³ L'avaluació dels programes d'educació financera és un assumpte d'interès per a la Xarxa Internacional d'Educació Financera (INFE) de l'OCDE, ja que, malgrat la importància que tenen, es va constatar que hi havia pocs països que disposessin d'un mètode d'avaluació sistemàtica dels programes i estratègies propis. S'entén per avaluació d'una estratègia nacional el procés adreçat a valorar si aquesta estratègia crea valor afegit i de quina manera ho fa, si assoleix els objectius establerts i quin impacte té sobre els objectius mateixos (INFE, 2019). L'avaluació ha de ser sistemàtica (és a dir, respondre a una estratègia i planificació prèvies), estar basada en evidència empírica, valorar tant l'eficiència com l'eficàcia de l'estratègia i guiar, en última instància, la presa de decisions sobre el seu desenvolupament futur (INFE, 2011).

Encara que en el si del Pla d'Educació Financera s'han fet diverses anàlisis sobre l'organització i funcionament, s'ha mesurat l'impacte del Programa Escolar d'Educació Financera i s'ha avaluat el nivell de competències financeres de la població espanyola, no es disposa encara d'un mètode sistemàtic d'avaluació de les diferents actuacions. Per aquesta raó, durant el període 2022-2025, s'avaluarà el Pla d'Educació Financera, seguint així la tendència mundial creixent que es caracteritza per la formulació de polítiques públiques basades en l'evidència. Aquesta avaluació, a més de servir per definir els objectius del Pla d'Educació Financera i fer-ne seguiment, també servirà per orientar el disseny de actuacions i decisions futures.

Anualment es planificaran els objectius a assolir en l'execució del Pla. Això permetrà fixar objectius qualitatius i quantitatius que permetin avaluar de forma adequada l'impacte i l'eficàcia del Pla d'Educació Financera.

En definitiva, l'avaluació del Pla d'Educació Financera ajudarà a verificar-ne i millorar-ne la qualitat, eficiència i eficàcia, i pot ser una important font d'aprenentatge de cara a futures accions.

Conclusions

Conclusions

En aquest document s'han resumit les accions dutes a terme durant els quatre últims anys i s'han explicat les accions que es desenvoluparan en el període 2022-2025.

L'experiència mostra que l'educació financera s'ha convertit en una competència clau en la societat del segle XXI a causa de la presència constant en les nostres vides de les finances personals i de l'estreta relació que tenen amb el benestar personal i social. El fet de tenir uns coneixements adequats en aquesta matèria influirà en la pràctica responsable i conscient d'eleccions informades i repercutirà en últim terme en la pròpia llibertat de l'individu.

Així mateix, l'educació financera constitueix un element clau per al desenvolupament dels Objectius de Desenvolupament Sostenibles inclosos a l'Agenda 2030, perquè promou la presa de decisions financeres informades i responsables que

influeixen en últim terme en l'adquisició de bons hàbits d'estalvi i despesa i de consum responsable, i també en l'interès per la inversió sostenible.

Després dels tretze anys de vida del Pla d'Educació Financera, no hi ha dubte que encara queda molt camí per recórrer i que aquest serà més complicat després de la pandèmia de la COVID-19. En el pròxim període, el repte més important serà adequar-se a les necessitats d'educació financera que puguin sorgir en els diferents segments de població i que vinguin motivades per les conseqüències encara per determinar d'aquesta pandèmia.

Un altre objectiu destacable serà reforçar la presència de l'educació financera en el currículum escolar i aconseguir que hi tingui més protagonisme. En aquest sentit, com destaquen nombrosos estudis internacionals i l'OCDE mateixa, és essencial començar a forjar la competència financera en edats primerenques. Així, els joves es comencen a familiaritzar amb els conceptes d'estalvi i despesa, amb la importància d'un endeutament responsable i, en definitiva, amb el paper fonamental que les finances tindran en la seva vida.

Així mateix, en els pròxims anys, és necessari continuar avançant per incrementar la sensibilitat social respecte de l'educació financera. El Dia de l'Educació Financera constitueix, sens dubte, una iniciativa que ha de reforçar aquest aspecte i contribuir a facilitar-ne la penetració en cada vegada més segments de la població.

Per abordar els objectius plantejats en el període 2022-2025 serà més necessari que mai mantenir la implicació de la xarxa de col·laboradors del Pla, als quals s'ha d'agrair la cooperació durant tots aquests anys. La seva contribució resulta imprescindible per al desenvolupament de l'estratègia nacional d'educació financera. Així mateix, resultarà essencial incrementar aquesta xarxa incorporant-hi les institucions que conequin en profunditat les dificultats a què s'enfronten els col·lectius socials més vulnerables.

Finalment, el Pla d'Educació Financera, emparat en el conveni de col·laboració firmat entre el Banc d'Espanya i la CNMV i al qual se suma el Ministeri d'Assumptes Econòmics i Transformació Digital, demostra la necessitat i l'oportunitat de continuar amb una política integral d'educació financera. Aquesta necessitat queda constatada per la pràctica acumulada d'aquests anys i per l'obtinguda de les iniciatives dutes a terme en altres països. L'experiència demostra també que els resultats únicament es poden esperar a llarg termini, ja que l'educació financera no es pot considerar un objectiu en si, sinó una eina de canvi i millora de comportaments i conductes dels ciutadans.

Annex I

Xarxa de col·laboradors del Pla d'Educació Financera

Annex I

Xarxa de col·laboradors del Pla d'Educació Financera

Dirección General de Seguros y Fondos de Pensiones
Secretaría General del Tesoro y Financiación Internacional

Ministerio de Educación y Formación Profesional

Ministerio de Consumo

ACADE
Asociación de Centros
Autonómicos de Enseñanza Privada

AEB
Asociación Española de Banca

AHE
Asociación Hipotecaria Española

ASEAFI
Asociación Española de Empresas
de Asesoramiento Financiero

ASUFIN
Asociación de
Usuarios Financieros

ASNEF
Asociación Nacional de
Establecimientos Financieros
de Crédito

Cámara de Comercio
de España

CAUCE
Confederació d'Associacions
d'Usuaris i Consumidors Europeus

CECA
Confederación Española
de Cajas de Ahorro

CECE
Confederación Española de
Centros de Enseñanza

CEMAD
Colegio de Economistas
de Madrid

CGE
Consejo General de
Economistas de España

CICAIE
Asociación de Colegios
Privados e Independientes

CONTEA
Fundación Contea para la
Educación en Contabilidad y
Administración de Empresas

Cruz Roja Española

FEBF
Fundación de Estudios
Bursátiles y Financieros

FERE-CECA
Escuelas Católicas

FIFED
Fundación para la Innovación
Financiera y la Economía Digital

FUNCAS
Fundación de las
Cajas de Ahorros

Fundación ADECOSE

Fundación AFI

Fundación ÁREA XXI

Fundación ICO

Fundación MAPFRE

Fundación MUTUALIDAD
DE LA ABOGACÍA

Fundación NANTIK LUM

Fundación ONCE

Fundación UCEIF

Fundación Universitaria
SAN PABLO CEU

ICREF
Instituto de Crédito y Finanzas
de la Región de Murcia

IEAF/FEF
Instituto Español
de Analistas Financieros/
Fundación de Estudios Financieros

IEB
Instituto de Estudios Bursátiles

IEF
Instituto de Estudios Financieros

Instituto BME
Bolsas y Mercados Españoles

INVERCO

ISADORA DUNCAN
Fundación de Familias
Monoparentales Isadora Duncan

OCOPEN
Organización de Consultores
de Pensiones

PIGNUS
Asociación Internacional
de Entidades de
Crédito Prendario y Social

SPAINSIF
Foro Español de Inversión

UCM
Universidad Complutense
de Madrid

UDP
Unión Democrática
de Pensionistas

UECoE
Unión Española de
Cooperativas de Enseñanza

UNACC
Unión Nacional de
Cooperativas de Crédito

UNESPA
Unión Española
de Entidades Aseguradoras

Universidad de Zaragoza

Pla d'Educació Financera 2022-2025

BANCO DE **ESPAÑA**
Eurosistema

 Finanzas
Para Todos

